

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětová federace národních normalizačních orgánů (členů ISO). Mezinárodní normy obvykle vypracovávají technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují také vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Postupy použité při tvorbě tohoto dokumentu a postupy určené pro jeho další udržování jsou popsány ve směrnících ISO/IEC, část 1. Zejména se má věnovat pozornost rozdílným schvalovacím kritériím potřebným pro různé druhy dokumentů ISO. Tento dokument byl vypracován v souladu s redakčními pravidly uvedenými ve směrnících ISO/IEC, část 2 (viz www.iso.org/directives).

Upozorňuje se na možnost, že některé prvky tohoto dokumentu mohou být předmětem patentových práv. ISO nelze činit odpovědnou za identifikaci jakéhokoliv nebo všech patentových práv. Podrobnosti o jakýchkoliv patentových právech identifikovaných během přípravy tohoto dokumentu budou uvedeny v úvodu a/nebo v seznamu patentových prohlášení obdržných ISO (viz www.iso.org/patents).

Jakýkoliv obchodní název použitý v tomto dokumentu se uvádí jako informace pro usnadnění práce uživatelů a neznamena schválení.

Vysvětlení významu specifických termínů a výrazů ISO, které se vztahují k posuzování shody, jakož i informace o tom, jak ISO dodržuje principy Světové obchodní organizace (WTO) týkající se technických překážek obchodu (TBT), jsou uvedeny na tomto odkazu URL: www.iso.org/iso/foreword.html.

Za tento dokument je odpovědná komise ISO/TC 207 *Environmentální management*, subkomise SC 1 *Systémy environmentálního managementu*.

Toto třetí vydání zrušuje a nahrazuje druhé vydání (ISO 14001:2004), které bylo technicky zrevidováno. Také zahrnuje opravu ISO 14001:2004/Cor.1:2009.

Foreword

ISO (the International Organization for Standardization) is a worldwide federation of national standards bodies (ISO member bodies). The work of preparing International Standards is normally carried out through ISO technical committees. Each member body interested in a subject for which a technical committee has been established has the right to be represented on that committee. International organizations, governmental and non-governmental, in liaison with ISO, also take part in the work. ISO collaborates closely with the International Electrotechnical Commission (IEC) on all matters of electrotechnical standardization.

The procedures used to develop this document and those intended for its further maintenance are described in the ISO/IEC Directives, Part 1. In particular the different approval criteria needed for the different types of ISO documents should be noted. This document was drafted in accordance with the editorial rules of the ISO/IEC Directives, Part 2 (see www.iso.org/directives).

Attention is drawn to the possibility that some of the elements of this document may be the subject of patent rights. ISO shall not be held responsible for identifying any or all such patent rights. Details of any patent rights identified during the development of the document will be in the Introduction and/or on the ISO list of patent declarations received (see www.iso.org/patents).

Any trade name used in this document is information given for the convenience of users and does not constitute an endorsement.

For an explanation on the meaning of ISO specific terms and expressions related to conformity assessment, as well as information about ISO's adherence to the World Trade Organization (WTO) principles in the Technical Barriers to Trade (TBT) see the following URL: www.iso.org/iso/foreword.html.

The committee responsible for this document is Technical Committee ISO/TC 207, *Environmental management*, Subcommittee SC 1, *Environmental management systems*.

This third edition cancels and replaces the second edition (ISO 14001:2004), which has been technically revised. It also incorporates the Technical Corrigendum ISO 14001:2004/Cor.1:2009.

0 Úvod

0.1 Východní podmínky

Dosažení rovnováhy mezi životním prostředím, společností a ekonomikou se považuje za podstatné pro plnění potřeb současnosti, aniž by byla ohrožena schopnost budoucích generací uspokojovat své potřeby. Udržitelného rozvoje jako cíle se dosáhne vyvážením tří pilířů udržitelnosti.

Společenská očekávání ve vztahu k udržitelnému rozvoji, transparentnosti a odpovědnosti se vyvinula v souladu se stále přísnějšími právními předpisy, rostoucími tlaky na životní prostředí v důsledku znečišťování, neefektivního využívání zdrojů, nesprávného nakládání s odpady, klimatických změn, zhoršování ekosystémů a ztráty biodiverzity (biologické rozmanitosti).

To přimělo organizace přijmout systematický přístup k environmentálnímu managementu implementovaním systémů environmentálního managementu s cílem přispět k „environmentálnímu pilíři“ udržitelnosti.

0.2 Cíl systému environmentálního managementu

Účelem této mezinárodní normy je poskytnout organizacím systematický rámec pro ochranu životního prostředí a reagovat na měnící se environmentální podmínky v rovnováze se sociálně-ekonomickými potřebami. Norma specifikuje požadavky, které umožňují organizaci dosahovat zamýšlených výstupů, které si stanovuje pro svůj systém environmentálního managementu.

Systematický přístup k environmentálnímu managementu může vrcholovému vedení poskytovat informace pro budování úspěchu v dlouhodobém horizontu a hledání možností přispívajících k udržitelnému rozvoji

- ochranou životního prostředí, a to předcházením nebo zmírňováním negativních dopadů na životní prostředí;

- zmírňováním možných nepříznivých účinků environmentálních podmínek na organizaci;

- podporou organizace při plnění závazných povinností;

- zlepšováním environmentální výkonnosti;

- řízením nebo ovlivňováním způsobu, jakým jsou produkty a služby organizace navrhovány, vytvářeny, distribuovány, spotřebovávány a likvidovány (odstraňovány) s využitím hledisek životního cyklu, jejichž pomocí lze zabránit environmentálním dopadům z nechtěného přesunu na jiné místo v rámci životního cyklu;

- dosažením finančních a provozních výhod, které mohou vyplýnout z implementování alternativních životního prostředí a upevňujících pozici organizace na trhu;

- sdělováním informací o životním prostředí relevantním zainteresovaným stranám.

0 Introduction

0.1 Background

Achieving a balance between the environment, society and the economy is considered essential to meet the needs of the present without compromising the ability of future generations to meet their needs. Sustainable development as a goal is achieved by balancing the three pillars of sustainability.

Societal expectations for sustainable development, transparency and accountability have evolved with increasingly stringent legislation, growing pressures on the environment from pollution, inefficient use of resources, improper waste management, climate change, degradation of ecosystems and loss of biodiversity.

This has led organizations to adopt a systematic approach to environmental management by implementing environmental management systems with the aim of contributing to the environmental pillar of sustainability.

0.2 Aim of an environmental management system

The purpose of this International Standard is to provide organizations with a framework to protect the environment and respond to changing environmental conditions in balance with socio-economic needs. It specifies requirements that enable an organization to achieve the intended outcomes it sets for its environmental management system.

A systematic approach to environmental management can provide top management with information to build success over the long term and create options for contributing to sustainable development by:

- protecting the environment by preventing or mitigating adverse environmental impacts;

- mitigating the potential adverse effect of environmental conditions on the organization;

- assisting the organization in the fulfilment of compliance obligations;

- enhancing environmental performance;

- controlling or influencing the way the organization's products and services are designed, manufactured, distributed, consumed and disposed by using a life cycle perspective that can prevent environmental impacts from being unintentionally shifted elsewhere within the life cycle;

- achieving financial and operational benefits that can result from implementing environmentally sound alternatives that strengthen the organization's market position;

- communicating environmental information to relevant interested parties.

Tato mezinárodní norma, stejně jako jiné mezinárodní normy, není určena k nárůstu nebo změně zákonných požadavků organizace.

0.3 Faktory úspěchu

Úspěch systému environmentálního managementu závisí na závazku všech úrovní a funkcí v organizaci, které jsou řízeny vrcholovým vedením. Organizace mohou využít příležitosti k předcházení nebo zmírňování negativních dopadů na životní prostředí a posílit příznivé dopady na životní prostředí, zejména dopady se strategickými a konkurenčními důsledky. Vrcholové vedení může efektivně řešit rizika a příležitosti začleněním environmentálního managementu do svých podnikatelských procesů, do strategie a rozhodování, jejich sladěním s ostatními podnikatelskými prioritami a také začleněním environmentálního řízení podniku do celkového systému managementu. Prokázání úspěšné implementace této mezinárodní normy lze použít pro ujištění zainteresovaných stran, že je zaveden efektivní systém environmentálního managementu.

Přijetí této mezinárodní normy však nebude samo o sobě zárukou optimálních environmentálních výstupů. Použití této mezinárodní normy se může mezi jednotlivými organizacemi lišit, a to z důvodu kontextu organizace. Dvě organizace mohou vykonávat podobné činnosti, ale mohou mít rozdílné závazné povinnosti, závazky v rámci environmentální politiky, environmentální technologie a cíle environmentální výkonnosti, přesto budou obě plnit požadavky této mezinárodní normy.

Úroveň podrobností a složitosti systému environmentálního managementu se bude lišit v závislosti na kontextu organizace, na rozsahu jejího systému environmentálního managementu, na jejích závazných povinnostech a na povaze jejích činností, produktů a služeb, včetně environmentálních aspektů a souvisejících environmentálních dopadů.

0.4 Model Plánuj – Dělej – Kontroluj – Jednej

Základ pro tento přístup, podporující systém environmentálního managementu, vychází z koncepce Plánuj – Dělej – Kontroluj – Jednej (PDCA). Model PDCA představuje iterativní proces používaný organizacemi k dosažení neustálého zlepšování. Může se aplikovat na systém environmentálního managementu a na každý z jeho jednotlivých prvků. Lze jej ve stručnosti popsat takto:

- Plánuj: stanov environmentální cíle a procesy nezbytné k dosažení výsledků v souladu s environmentální politikou organizace.
- Dělej: implementuj procesy tak, jak byly naplánovány.
- Kontroluj: monitoruj a měř procesy ve vztahu k environmentální politice, včetně závazků, environmentálních cílů a provozních kritérií, a podávej zprávy o výsledcích.
- Jednej: přijímej opatření pro neustálé zlepšování.

This International Standard, like other International Standards, is not intended to increase or change an organization's legal requirements.

0.3 Success factors

The success of an environmental management system depends on commitment from all levels and functions of the organization, led by top management. Organizations can leverage opportunities to prevent or mitigate adverse environmental impacts and enhance beneficial environmental impacts, particularly those with strategic and competitive implications. Top management can effectively address its risks and opportunities by integrating environmental management into the organization's business processes, strategic direction and decision making, aligning them with other business priorities, and incorporating environmental governance into its overall management system. Demonstration of successful implementation of this International Standard can be used to assure interested parties that an effective environmental management system is in place.

Adoption of this International Standard, however, will not in itself guarantee optimal environmental outcomes. Application of this International Standard can differ from one organization to another due to the context of the organization. Two organizations can carry out similar activities but can have different compliance obligations, commitments in their environmental policy, environmental technologies and environmental performance goals, yet both can conform to the requirements of this International Standard.

The level of detail and complexity of the environmental management system will vary depending on the context of the organization, the scope of its environmental management system, its compliance obligations, and the nature of its activities, products and services, including its environmental aspects and associated environmental impacts.

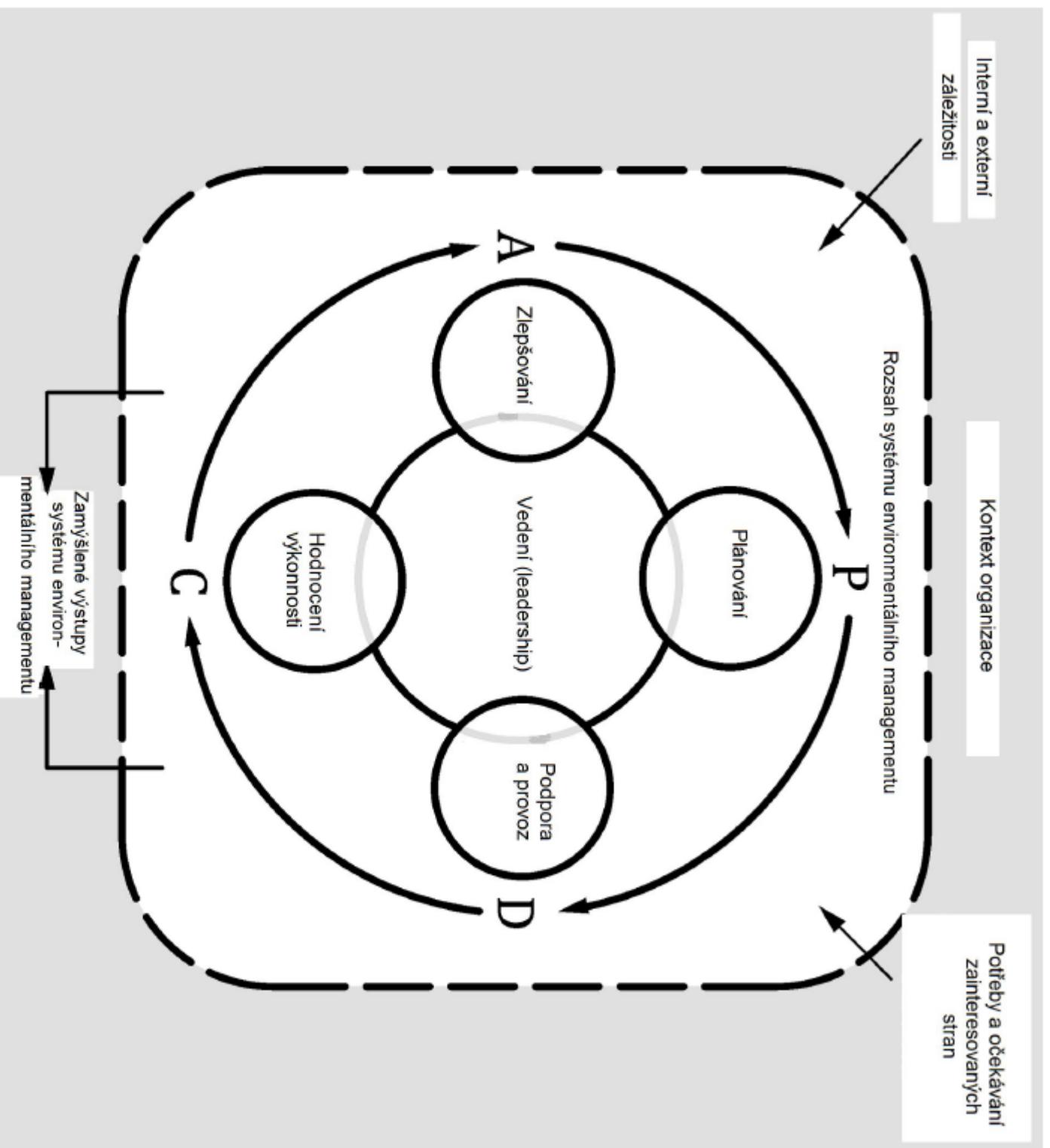
0.4 Plan-Do-Check-Act model

The basis for the approach underlying an environmental management system is founded on the concept of Plan-Do-Check-Act (PDCA). The PDCA model provides an iterative process used by organizations to achieve continual improvement. It can be applied to an environmental management system and to each of its individual elements. It can be briefly described as follows.

- Plan: establish environmental objectives and processes necessary to deliver results in accordance with the organization's environmental policy.
- Do: implement the processes as planned.
- Check: monitor and measure processes against the environmental policy, including its commitments, environmental objectives and operating criteria, and report the results.
- Act: take actions to continually improve.

Obrázek 1 znázorňuje, jak by rámec, představený v této mezinárodní normě, mohl být začleněn do modelu PDCA, který může pomoci novým a existujícím uživatelům pochopit význam přístupu těchto systémů.

Figure 1 shows how the framework introduced in this International Standard could be integrated into a PDCA model, which can help new and existing users to understand the importance of a systems approach.

Obrázek 1 – Vztah mezi PDCA a rámcem v této mezinárodní normě